



№1 (112), квітень 2020 року

Макроекономічний прогноз України

Коронакриза

РЕЗЮМЕ

Цей прогноз готувався в дуже мінливих умовах та на основі припущень, які можуть виявитись некоректними. Ми припускаємо, що більшість обмежень на економічну активність будуть скасовані до кінця другого кварталу. Ми очікуємо, що економіка суттєво постраждає від внутрішніх обмежень та зниження зовнішнього попиту. Поступове відновлення економіки очікується в другій половині 2020 року, але економічна активність залишиться нижчою, ніж до кризи. Ми прогнозуємо падіння реального ВВП на 5,9% в 2020 році. Споживча інфляція, за прогнозом, зросте лише до 7,5% дпр в грудні, оскільки слабкий попит обмежить вплив вищих інфляційних очікувань та знецінення гривні. Для обрахунку прогнозу використовувався середній обмінний курс гривні в 2020 році на рівні 28,7 грн за долар США.

Ключові показники прогнозу

	2014	2015	2016	2017	2018	2019P	2020F
Реальний ВВП, % дпр	-6,6	-9,8	2,4	2,5	3,4	3,2	-5,9
Баланс Зведеного бюджету, % від ВВП	-4,5	-1,6	-2,3	-1,4	-1,1	-1,5	-5,4
Баланс поточного рахунку, % від ВВП	-3,4	1,8	-1,4	-2,2	-3,4	-0,7	-4,0
ІСЦ, % дпр, на кінець періоду	24.9	43.3	12.4	13.7	9.8	4.1	7.5

Примітка: P - попередні дані, E - оцінка, F - прогноз, дпр - до попереднього року,

Джерела: Держстат, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

Дата закінчення розрахунку прогнозу - 31 березня 2020 р.

Автори: Віталій Кравчук, Вероніка Мовчан

МАКРОЕКОНОМІЧНИЙ ПРОГНОЗ УКРАЇНИ

Цей прогноз було підготовано за часів значної невизначеності. Тому він може втратити актуальність через кілька тижнів, а то і днів. Втім ми вважаємо це зусиллям корисним для прийняття рішень бізнесом та для вироблення економічної політики.

Ми припускаємо, що більшість обмежень на економічну активність в Україні будуть скасовані до кінця другого кварталу 2020 року. Ми також очікуємо, що негативні наслідки пандемії для світової економіки будуть значними, але не катастрофічними. Світові зусилля по стимулюванню економіки допоможуть зменшити збитки. Деякі обмеження на міжнародні перевезення зберуться до повного подолання коронавірусу.

Карантинні обмеження, ймовірно, призведуть до різкого спаду економічної активності, оскільки було закрито значну частину бізнесу, що працює із споживачами, у тому числі магазини, окрім продовольчих, особисті послуги, пасажирський транспорт (за певних винятків), заклади культури. Готелі та ресторани втратили значну частину своїх клієнтів або закрились повністю.

Працівники, що втратили роботу, були відправлені у неоплачувану відпустку або були переведені на неповний робочий час, втратили весь або частину свого доходу (залежно від права на допомогу по безробіттю, соціальні виплати або отримання виплат від своїх роботодавців). Це підірвало споживчий попит. Ми очікуємо лише поступове відновлення попиту, оскільки не всі втрачені під час коронакризи робочі місця будуть відновлені, а споживчі настрої залишатимуться непевними. Ми прогнозуємо падіння реального споживання домогосподарств на 6,6% в 2020 році.

Велика частина приватних та державних інвестиційних проектів можуть бути скасовані або відкладені під час карантину. Інвестиційні настрої, ймовірно, залишаться негативними після скасування карантину через невизначеність щодо стану економіки в Україні та поза її межами, а також погіршення доступу до фінансування. Тому ми прогнозуємо падіння інвестицій в основний капітал в реальному виразі на понад 16% у 2020 році.

Ми припускаємо, що вплив карантинних обмежень на логістику міжнародної торгівлі буде помірним і що серйозні перебої у русі товарів через кордон будуть відсутні. Ми очікуємо, що експорту буде падати насамперед внаслідок спаду зовнішнього попиту. Попит на експорт сільськогосподарських товарів, ймовірно, зменшиться несуттєво, але пропозиція може бути обмеженою через менший урожай 2020 року, пов'язаний з несприятливими метеорологічними умовами. Експорт продукції металургії, ймовірно, здійснюватиметься в значно менших обсягах внаслідок нижчого попиту та несприятливих цін. Загалом ми прогнозуємо зменшення експорт товарів та послуг на понад 10% у реальному вимірі в 2020 році. Скорочення імпорту перевищуватиме падіння експорту. Обмеження в рамках карантину та зниження доходів спричинять значне зменшення попиту на імпортовані споживчі товари. Зрив інвестиційних планів буде мати схожий або ще більший вплив на імпорт інвестиційних товарів. Тому прогнозуємо падіння реального імпорту на 14,5% у 2020 році.

Загалом, за прогнозом, реальний ВВП зменшиться на 5,9% у 2020 році. Для обрахунку прогнозу використовувався середній обмінний курс гривні в 2020 році на рівні 28,7 грн за долар США. Для цього ми припускали, що ми отримуємо підтримку від МВФ (для бюджетних цілей) та інших міжнародних партнерів (включно з ЄС, Світовим Банком).

Різде падіння цін на енергоносії, зменшення попиту на імпорт та широкі заходи по стимулюванню економіки в США, що збільшать пропозицію доларів, за прогнозом, обмежать подальший тиск на гривню. Низький споживчий попит та низькі ціни на сировинні товари, ймовірно, обмежать інфляційний тиск. Втім, внаслідок суттєвого ослаблення гривні до долара США та підвищення інфляційних очікувань споживча інфляція сягне 7,5% дпр у грудні 2020 року.

Внески до зростання реального ВВП



Примітка: P - попередні, F - прогноз
Джерело: Держстат, розрахунки ІЕД

Основні припущення:

- Обмеження на економічну активність, пов'язані з карантинном, будуть скасовані до кінця другого кварталу 2020 року
- Заходи по стимулюванню економіки у розвинутих країнах будуть достатньо ефективними для уникнення катастрофічної шкоди світовій економіці, але відновлення економіки буде поступовим.
- Співпраця з міжнародними донорами продовжиться у 2020 році.
- Значні перебої міжнародної торгівлі будуть відсутні.
- Український фінансовий сектор залишиться стабільним.
- Обмеження на міжнародні подорожі будуть діяти протягом всього 2020 року.



ТАБЛИЦІ

Таблиця 1. Національні рахунки (ВВП)

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019P	2020F
Номінальний ВВП	млрд грн	1465	1587	1989	2385	2984	3561	4058	4035
	млрд дол. США	183,3	133,7	91,2	93,4	112,2	130,9	157,1	140,6
Реальний ВВП	% дпр	0,0	-6,6	-9,8	2,4	2,5	3,4	3,2	-5,9
ВВП за категоріями витрат, реальне зростання									
Приватне споживання	% дпр	6,9	-8,3	-19,8	2,7	9,5	9,3	11,9	-6,6
Державне споживання	% дпр	-0,9	1,1	1,7	-0,5	5,2	-0,1	-4,9	-1,7
Валове нагромадження основного капіталу	% дпр	-8,4	-24,0	-9,2	20,4	16,1	16,6	14,2	-16,3
Експорт товарів та послуг	% дпр	-8,1	-14,2	-13,2	-1,8	3,8	-1,3	6,7	-10,7
Імпорт товарів та послуг	% дпр	-3,5	-22,1	-16,7	9,3	12,6	3,0	6,3	-14,5
ВВП за видами економічної діяльності, реальне зростання									
Сільське господарство	% дпр	13,0	2,3	-4,4	6,3	-2,5	8,0	1,3	-6,0
Промисловість	% дпр	-7,1	-10,5	10,4	2,3	0,2	1,8	-0,5	-8,8
Оптова та роздрібна торгівля, ремонт	% дпр	0,2	-13,9	-15,6	4,3	2,6	4,6	3,6	-9,0
Транспорт	% дпр	0,4	-10,0	-2,5	3,1	4,2	1,6	3,5	-11,5

Таблиця 2. Наявня доходи на рівень безробіття

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019P	2020F
Реальний наявний дохід	% дпр	6,1	-8,4	-22,2	0,8	10,9	9,9	14,9	-11,0
Рівень безробіття (методологія МОП, до економічно активного населення у віці 15-70 років)	%	7,3	9,3	9,1	9,3	9,5	9,1	8,2	9,5

Таблиця 3. Показники зведеного бюджету

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019P	2020F
Доходи Зведеного бюджету	млрд грн	438,9	455,9	652,0	782,9	1017,7	1184,7	1289,8	1215,5
	% від ВВП	30,0	28,7	32,8	32,8	34,1	33,3	31,8	30,1
Надходження від ППП	млрд грн	55,0	40,2	39,1	60,2	73,4	106,2	117,3	113,8
	% від ВВП	3,8	2,5	2,0	2,5	2,5	3,0	2,9	2,8
Надходження від ПДВ	млрд грн	128,3	139,0	178,5	235,5	314,0	374,5	378,7	356,6
	% від ВВП	8,8	8,8	9,0	9,9	10,5	10,5	9,3	8,8
Надходження від ПДФО	млрд грн	72,2	75,2	100,0	138,8	185,7	229,9	275,5	266,2
	% від ВВП	4,9	4,7	5,0	5,8	6,2	6,5	6,8	6,6
Видатки Зведеного бюджету	млрд грн	505,8	523,0	679,9	835,6	1056,7	1223,7	1351,2	1433,0
	% від ВВП	34,5	33,0	34,2	35,0	35,4	34,4	33,3	35,5
Поточні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	32,5	31,7	31,8	32,0	32,1	31,1	30,0	32,9
Капітальні видатки зведеного бюджету	% від ВВП	2,0	1,3	2,4	3,1	3,3	3,3	3,3	2,6
Баланс Зведеного бюджету (без врахування коштів на рекапіталізацію банків та Нафтогазу)*	% від ВВП	-4,3	-4,5	-1,6	-2,3	-1,4	-1,1	-1,5	-5,4

* відповідно до звітів Державного казначейства

Таблиця 4. Платіжний баланс

		2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019P	2020F
Баланс поточного рахунку	млрд дол. США	-16,8	-4,6	1,6	-1,3	-2,4	-4,5	-1,1	-5,6
	% від ВВП	-9,1	-3,4	1,8	-1,4	-2,2	-3,4	-0,7	-4,0
Експорт товарів	млрд дол. США	65,0	50,6	35,4	33,6	39,7	43,3	46,1	38,7
Імпорт товарів	млрд дол. США	-85,0	-57,7	-38,9	-40,5	-49,4	-56,0	-60,1	-50,1
Баланс послуг	млрд дол. США	4,1	2,5	1,1	0,5	1,0	1,4	1,8	3,6
Баланс рахунку капіталу та фінансових операцій	млрд дол. США	18,7	-9,2	-0,4	3,3	4,5	5,7	6,1	-2,2
Прямі іноземні інвестиції	млрд дол. США	3,4	0,3	3,0	3,3	2,6	2,4	2,5	0,5

Таблиця 5. ІСЦ та обмінний курс

		2013	2014	2015	2016	2017	Е 2019P	2020F	
Індекс споживчих цін (ІСЦ)	% дпр, сер.	-0,3	12,1	48,7	13,9	14,4	10,9	7,9	4,6
	% дпр, кін. року	0,5	24,9	43,3	12,4	13,7	9,8	4,1	7,5
Обмінний курс (офіційний)	дол.США, сер	7,99	11,87	21,81	25,55	26,60	27,20	25,84	28,70
	дол.США, кін.року	7,99	15,77	24,00	27,19	28,07	27,69	23,69	29,00

Примітка: P - попередні дані, E - оцінка, F - прогноз, дпр - до попереднього року,

Дані ВВП на основі СНР-2008 та КВЕД-2010. З 2010 року не враховують Крим і Севастопіль.

Джерело: Державна служба статистики, НБУ, Державне казначейство, розрахунки та прогнози ІЕД

Дата закінчення розрахунку прогнозу - 31 березня 2020 р.

**Скорочення:**

дпр до попереднього періоду
дпм до попереднього місяця
кум кумулятивно
НБУ Національний банк України

ППП Податок на прибуток підприємств
ПДВ Податок на додану вартість
ПДФО Податок та доходи фізичних осіб
ЄСВ Єдиний соціальний внесок

Контакти:**Інститут Економічних Досліджень
та Політичних Консультацій**

вул. Рейтарська 8/5-А, 01030 Київ

Тел. (+38044) 278-6342

Факс (+38044) 278-6336

E-mail: institute@ier.kyiv.ua<http://www.ier.com.ua>**Голова Правління**

Ігор Бураковський

burakovsky@ier.kyiv.ua**Виконавчий директор**

Оксана Кузяків

kuziakiv@ier.kyiv.ua**Директор з наукової роботи**

Вероніка Мовчан

movchan@ier.kyiv.ua**Центр економічних досліджень**Олександра Бетлій
betliy@ier.kyiv.uaВіталій Кравчук
kravchuk@ier.kyiv.uaІрина Коссе
kosse@ier.kyiv.uaКатерина Фурманець
furmanets@ier.kyiv.uaЄвген Ангел
anhel@ier.kyiv.uaАндрій Бутін
butin@ier.kyiv.ua**Центр досліджень сучасного
суспільства**Ірина Федець
fedets@ier.kyiv.ua**Застереження**

Макроекономічний прогноз України, підготовлений Інститутом економічних досліджень та політичних консультацій, має виключно інформаційний характер. Будь-які показники та оцінки, представлені у цій публікації, відображають нашу точку зору на момент оприлюднення та можуть бути змінені без попередження. Погляди, висловлені в роботі, можуть відрізнитись від точки зору уряду країни, бізнесових структур та дослідницьких інститутів з огляду на відмінності у припущеннях та/або методології прогнозу. Незважаючи на докладені зусилля під час підготовки цього прогнозу, ми не можемо гарантувати його точність або повноту на час його публікації. Інститут економічних досліджень та політичних консультацій не стверджує, що наведена інформація є точною чи повною. Ми не надаємо будь-яких гарантій щодо корисності цього звіту при його використанні для якихось певних цілей. Інститут не несе зобов'язань за будь-які збитки чи іншу шкоду, які виникли прямо чи опосередковано через використання будь-яких показників цієї публікації. Даний звіт, повністю чи частково, не може бути відтворений, розповсюджений або опублікований жодною особою для будь-яких цілей без попереднього дозволу Інституту. В разі цитування обов'язковим є посилання на Інститут економічних досліджень та політичних консультацій.